

Tuloksellisuustarkastus

Tarkastuskertomus 14/2016 Hallinnon turvallisuusverkko toiminnan ohjaus

Yhteenveto kertomusluonnoksen lausunnoista

Valtiontalouden tarkastusvirasto on saanut viitekohdassa mainitun tarkastuskertomuksen luonnoksesta palautetta seuraavasti:

- valtiovarainministeriöltä 18.5.2016
- Puolustusvoimilta 20.5.2016
- puolustusministeriöltä 24.5.2016
- sisäministeriöltä 24.5.2016
- valtioneuvoston kanslialta 2.6.2016

Lausunnonantajilla on ollut tilaisuus

- lausua näkemyksensä tarkastuskertomusluonnoksessa esitetyistä tarkastusviraston kannanotoista,
- esittää kertomusluonnoksen tekstiin korjaus- ja täsmennysehdotuksia sekä
- lausumaan näkemyksensä siitä, onko kertomusluonnoksessa julkisuuslain nojalla salassa pidettäviä asioita.

Ennen lopullisen tarkastuskertomuksen antamista tarkastusvirasto on kertomusta viimeisteltäessä ottanut huomioon palautteen seuraavasti:

1. Lausunnonantajien näkemykset kannanotoista

Palautteen antajien launnoissa on pääosin yhdytty kertomusluonnoksen kannanottoihin ja suosituksista.

Puolustusministeriö tuo esille kannanottoihin liittyen useita täsmennyksiä, joita käsitellään kertomusluonnoksen havainto-osan luvuissa 2–4. Näitä asioita ei ole nostettu kannanottolukuun.

Sisäministeriö esittää launnonssaan suosituksiin lisättäviksi turvallisuusverkko toiminnan kehittämisen ja elinkaarisuunnittelun ohjaaminen asiakaslähtöisistä tarpeista sekä näiden tarpeiden yhteen soveltaminen. *Sisäministeriö* esittää lisäksi turvallisuusverkko toiminnan kokonaisuuteen liittyvän riskienhallinnan kehittämisen lisäämistä suosituksiin. Nämä asiat sisältyvät 1. ja 4. suositukseen, eikä suosituksia siten muutettu.

Ohjausrakenteen mukainen turvallisuusverkko toiminta käynnistyi ilman suurempia ongelmia

Valtiovarainministeriö pitää vähintään ennen aikaisena kertomusluonnoksen havaintoa, jossa todetaan että ministeriöiden edustuksesta Suomen Turvallisuusverkko Oy:n hallituksella ei ollut juurikaan hyötyä. *Puolustusvoimat* pitää tätä havaintoa perusteettomana ja pitää edustusta tärkeänä Puolustusvoimien edun varmistamisessa. Havainto perustuu turvallisuusverkko toiminnan yleistä ohjausta ja valvontaa käsittelevän lainkohdan (14 §), Suomen Erillisverkot Oy:n työjärjestyksen sekä Suomen Erillisverkot Oy:n hallituksen ja Suomen Turvallisuusverkko Oy:n hallituksen pöytäkirjojen arviointiin, eikä kertomusluonnosta muutettu.

Puolustusvoimat katsoo, että puolustusvoimilla pitäisi olla mahdollisuus nimetä edustajansa myös Valtorin hallitukseen ja Valtorin turvallisuusverkko toiminnan ohjaukseen läpinäkyvyyden varmistamiseksi ja maanpuolustuksen huomioimisen tarpeiden varmistamiseksi. Tarkastuksen havainnot eivät tue tätä näkemystä, eikä kertomusluonnosta muutettu.

Toiminnallisten tarpeiden huomiointia on syytä parantaa

Sisäministeriö tuo esille riskin asiakkaiden toiminnallisten tarpeiden käsittelemisestä suoraan arkkitehtuuriryhmän teknisessä jaostossa ohjausmallista poiketen. Riski on olemassa, mutta kertomusluonnokseen ei tehty tästä lisäystä.

TUVE-ohjaus tulee sovittaa paremmin yhteen muun julkisen hallinnon ICT-ohjauksen kanssa

Puolustusministeriö pitää TUVE- ja TORI-toiminnan yhteensovittamisen kannalta hyvänä, että valtiovarainministeriö kokoaisi ympäristöjen käyttöön liittyvät lainsäädännölliset ja tekniset perusteet käyttäjäorganisaatioille. *Sisäministeriö* tuo lausunnossaan esille saman asian, jolloin käyttäjät pystyisivät paremmin arvioimaan oman TOSI-toimintansa vaatimukset ja yhteensovittamisen lainsäädännön, tietoturvan, varautumisen ja kustannusten kannalta oikeaan ympäristöön.

Valtiovarainministeriö tuo esille TUVE- ja TORI-lakien eroihin liittyen, että tarkoituksena on periä kustannukset palvelumaksuina sekä TUVE-, että TORI-käyttäjiltä. Kertomusluonnoksessa halutaan tuoda esille mahdollinen riski, joka aiheutuu siitä, että TUVE-laki antaa mahdollisuuden kustannusten kattamiseen myös muulla tavoin ja TORI-laki ei tätä mahdollisuutta anna. Kertomusluonnosta ei muutettu.

Valtiovarainministeriö tuo esille, että haastatteluissa esille tulleet pelko kustannusten hallinnasta ja mahdollisista ongelmista käyttäjille TUVE- ja TORI-kustannusten erottamisessa TUVE-toiminnan Valtoriin siirtämisen jälkeen koski tarkastuksen aikana vielä asiaa, jota ei ollut vielä edes suunniteltu yksityiskohtaisesti. Tämä pitää paikkansa ja kertomusluonnoksessa nämä tuodaankin esille vain mahdollisena riskinä.

Valtiovarainministeriö tuo esille, että koska tarkastuksen aikana Haltikin turvallisuusverkko toiminnan siirtämisen yksityiskohtaista suunnittelua Valtoriin ei ollut vielä tehty ja Valtorin rooli oli vielä toiminnassa hyvin vähäinen, niin Valtoriin liittyvät havainnot saavat liian suuren painoarvon ja Haltikin roolin kuvaaminen jää liian vähälle. Tarkastuksessa pidettiin suunnitellun lopputilanteen riskien tarkastelua tärkeänä ja ne haluttiin tuoda esille. Kannanottoluvussa Valtoriin liittyvän havainnon painotusta muutettiin poistamalla Valtoria käsittelevä väliotsikko ja käsittelemällä asia julkisen hallinnon ICT-ohjauksen kokonaisuutta käsittelevän väliotsikon alla.

Ohjauksen prosessit ja toimintatavat vaativat kehittämistä

Sisäministeriö tuo esille, että prosessien ja toimintatapojen kuvauksen lisäksi myös ohjauksen rakenteita ja ohjausrakenteiden suhteita tulisi selkeyttää. Tätä käsitellään kertomuksen luvussa 3.

Puolustusministeriö pitää tärkeänä, että VTV:n suositusten mukainen ohjauksen kehittämistyö ja ohjauksen tuki resursoidaan riittävästi ja tuo esille, että on tärkeää varmistaa valtiovarainministeriössä ajoissa osaavat resurssit poistuvien resurssien tilalle.

Puolustusministeriö pitää riskienhallintaa kokonaisuutena hyvänä. Tarkastushavaintojen mukaan riskienhallintaprosessin dokumentointi ja sen mukainen toiminta kuitenkin puuttui.

Puolustusministeriö lieventäisi havaintoa, että valtiovarainministeriön toiminta ei ole ollut läpinäkyvää ja esittää että kyseessä on voinut olla odotusten ja käytettävissä olevien voimavarojen epäsuhta. Tämä voi olla syynä ongelmalle, mutta tarkastushaastattelujen perusteella läpinäkyvyyttä puuttuu.

2. Teknisluonteiset täsmennys- ja korjausehdotukset

Lausunnonantajilta saatujen teknisluontoisten täsmennys- ja korjausehdotusten mukaan on luonnoksesta korjattu kirjoitus- ja asiavirheitä sekä täsmennetty epäselviä muotoiluja.

3. Salassapito

Lausunnonantajien arvion perusteella tarkastuskertomukseen ei sisälly julkisuuslain nojalla salassa pidettäviä tietoja.

Lisätietoja: Johtava tuloksellisuustarkastaja Pasi Korhonen, p. 09 432 5883